

نسرین ظهیری

می شود که ایرانیان مقیم در آمریکا تعریف ثابتی از هویت دارند و در مورد فرهنگ نیز ایده‌ی ثابتی دارند. در حالی که هویت یک واقعیت ثابت نیست، بلکه یک امر انعطاف پذیر است. ۸۵ درصد ایرانی‌های نسل دوم آمریکایی در عین حال که علاقه مند به هویت ایرانی و ایرانی-آمریکایی هستند دچار نوعی درگیری هویتی نیز شده‌اند. به همین دلیل معمولاً نمی‌دانند که باید آمریکایی رفتار کنند یا ایرانی.

به عقیده این استاد پژوهشگر ایرانی نه تنها جوانان ایرانی در آمریکا بلکه در خود ایران نیز جوانان چند هویتی هستند: آنها در خارج از منزل کارهایی انجام می‌دهند که چیزی را راجع به آنها به والدین نمی‌گویند و یا گزارش نادرست به والدین می‌دهند و از آنجایی که رفتار والدین برای فرزندان الگو قرار می‌گیرد و در شکل‌گیری رفتار آنها بسیار موثر است، همین مسأله مشکل ساز می‌شود. چون اعمال والدین ایرانی در آمریکا باعث گیجی و سردرگمی جوانان شده و به همین دلیل نسل دومی‌ها در این کشور نمی‌دانند چگونه باید رفتار کنند.

جوانان نسل دوم ایرانی در آمریکا تحت فشارها و هیجانات روحی و اضطراب‌هایی متفاوت از آنچه جوانان صرفاً آمریکایی تجربه می‌کنند، قرار دارند. فکر کردن، نگاه کردن، عمل کردن و سخن گفتن همانند دیگر آمریکایی‌ها برای این جوانان یک امر جدی و اساسی است. بسیاری از آنها قادر به تکلم و یا نوشتن به زبان فارسی نیستند و اطلاعاتشان در مورد تاریخ و فرهنگ ایران بسیار کم است. این جوانان که برخی از

پژوهش‌ها و نظرسنجی‌های متعدد به کنکاش و بررسی وضعیت این نسل پیرداند. این بررسی‌ها بیشتر مسأله‌ی هویت گم‌شده را موضوع خود قرار داده‌اند.

نتایج یک نظرسنجی که از ۱۰۰۰ نوجوان ایرانی مقیم آمریکا انجام شده است، نشان می‌دهد که اکثریت آنها نسبت به ایران و فرهنگ آن دلچسپی دارند هر چند که نسبت به فرهنگ آمریکا نیز علاقه مندی نشان داده‌اند.

این نر حالی است که اکثر والدین ایرانی در آمریکا نگران مسأله‌ی هویت فرزندان خود هستند و از آن‌ها می‌خواهند که فرزندانشان کاملاً آمریکایی شوند. طبق این نظرسنجی قریب به ۳۲ درصد از نوجوانان و جوانان ایرانی متولد آمریکا ترجیح می‌دهند خود را ایرانی بدانند و ۵۲ درصد دیگر دوست دارند هم ایرانی و هم آمریکایی باشند و تنها ۱۰ درصد ترجیح می‌دهند آمریکایی شناسایی شوند. نکته قابل توجه این است که تقریباً ۹۶ درصد این جوانان در آمریکا متولد شده‌اند.

دکتر اکبر مهدی استاد جامعه شناسی دانشگاه وسلی در شیکاگو که این نظرسنجی را انجام داده می‌گوید: بچه‌هایی که در منزل فارسی صحبت می‌کنند خود را بیشتر ایرانی و یا ایرانی-آمریکایی می‌دانند و هر چه بیشتر در اینجا می‌مانند از ایرانی بودن به طرف آمریکایی شدن حرکت می‌کنند.

بچه‌های ایرانی در آمریکا علاقه‌ی زیادی به مدارس فارسی زبان نشان نمی‌دهند. چون کتاب‌های درسی وارد از ایران ربطی به مسایل و نحوه‌ی زندگی آنها در این کشور ندارد. گفته

● نتایج یک نظرسنجی که از ۱۰۰۰ نوجوان ایرانی مقیم آمریکا انجام شده است، نشان می‌دهد که اکثریت آنها نسبت به ایران و فرهنگ آن دلچسپی دارند هر چند که نسبت به فرهنگ آمریکا نیز علاقه مندی نشان داده‌اند.

● ۵۸ درصد ایرانی‌های نسل دوم آمریکایی در عین حال که علاقه مند به هویت ایرانی و ایرانی-آمریکایی هستند، دچار نوعی درگیری هویتی نیز شده‌اند. به همین دلیل معمولاً نمی‌دانند که باید آمریکایی رفتار کنند یا ایرانی.

● آنجایی که رفتار والدین برای فرزندان الگو قرار می‌گیرد و در شکل‌گیری رفتار آنها بسیار موثر است، همین مسأله مشکل ساز می‌شود. چون اعمال والدین ایرانی در آمریکا باعث گیجی و سردرگمی جوانان شده است و به همین دلیل نسل دومی‌ها در این کشور نمی‌دانند چگونه باید رفتار کنند.

● من از والدین این جوانان گله می‌کنم، چون بسیاری از جوانان ایرانی در آمریکا از فرهنگ و سنت‌های فرهنگی ایرانی چندان اطلاعی ندارند. از جوان ایرانی در اینجا چه انتظار می‌توان داشت. آن هم در شرایطی که هیچ گونه حمایت فرهنگی در خانواده یا جامعه‌ی ایرانی در آمریکا ندارد.

نسل جوان ایرانیان مقیم آمریکا که به نسل دومی‌ها معروفند اکنون آسیب‌ها و تبعات ناشی از مهاجرت نسل قبل را تجربه می‌کنند. مسایل اجتماعی که گریبانگیر این نسل شده، به گونه‌ای است که برخی از پژوهشگران و جامعه‌شناسان ایرانی مقیم در آمریکا را واداشته تا با انجام

کودکی به عنوان مهاجر یا پناهنده‌ی سیاسی به آمریکا رفته‌اند و یاد آنجا متولد شده‌اند علاوه بر این که تحت تاثیر روابط تنش آلود سیاسی بین ایران و آمریکا قرار دارند همراه با والدین خود گرفتار مسأله‌ی هویت و مسأله‌ی چند فرهنگی نیز شده‌اند. بیشتر والدین نمی‌دانند که فرزندانشان چگونه این مسأله‌ی فرهنگی را که عمدتاً یک جریان متضاد است درک و با آن برخورد و یاد برابری مقاومت می‌کنند.

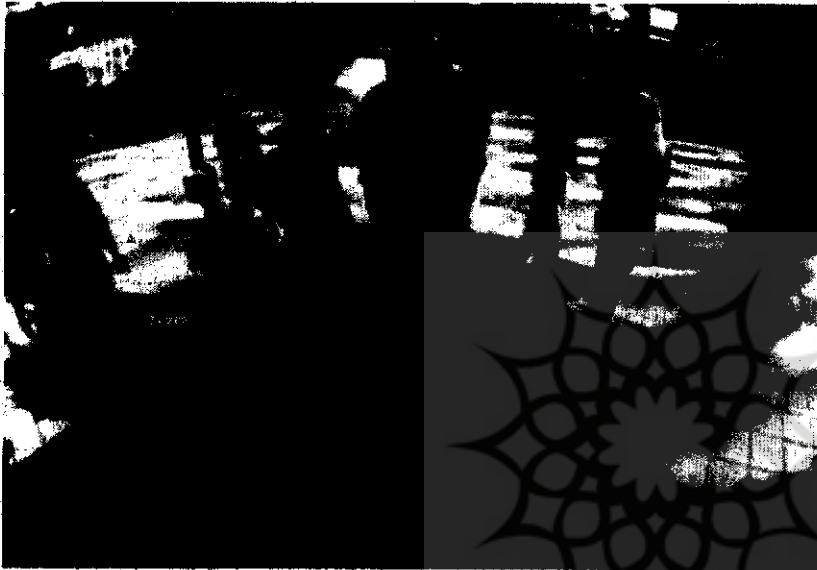
در واقع این نوجوانان و جوانان ایرانی با جنبه‌های متضادی از هویت مبارزه می‌کنند، به طوری که ذهن آنها به صورت عرصه‌ی نبرد برای تعیین هویت درآمده است. مطالعاتی که در مورد جوانان ایرانی انجام شده نشان می‌دهد که این جوانان با توجه به بمباران تبلیغاتی و قرار گرفتن در معرض ارزش‌ها و استانداردهای جامعه‌ی میزبان، خود را در جهانی می‌بینند که نه مدرن است و نه سنتی محض.

بنابراین در نوعی تضاد و درگیری فرهنگی گرفتار شده‌اند و معمولاً این مسأله باعث بروز اختلاف شدید بین آنها و والدینشان می‌شود. این والدین با توجه به اختلاف سنی و بزرگ شدن در فرهنگ سنتی ایران قادر به درک فرزندان خود نیستند و جوانان نیز والدین خود را نمی‌توانند درک کنند. یکی از شدیدترین موارد این گونه درگیری‌ها مسأله‌ی روابط دختر و پسر است که در واقع تقابل ارزش‌های سنتی ایرانی با ارزش‌های غربی را آشکار می‌سازد. یک استاد روانشناس دانشگاه کالیفرنیا معتقد است که این تقابل از طریق زنان جوان ایرانی در لس آنجلس بیشتر نمایان می‌شود، چرا که برخلاف مردان ایرانی مهاجر که در وطن از آزادی بیشتری برخوردار بوده‌اند، زنان جوان ایرانی در آمریکا از یک آزادی شخصی ناآشنا برخوردار شده‌اند.

اگر چه اکثر مهاجران ایرانی، مخصوصاً ایرانیان مذهبی و متقید به اخلاق و تربیت دینی فرزندان، به شدت مزایای دختران و زنان جوان در برابر بدآموزی‌ها، جذب‌ها، غلط‌ها و کشش‌های مادی و جنسی و ناهنجاری‌های اجتماعی محیط آمریکا هستند، اما نسبت به رفتار اجتماعی پسران خود نیز تا حد قابل توجهی حساسیت نشان

می‌دهند. این در حالی است که آن دسته از والدین ایرانی که به قید و بندهای مذهبی بی‌توجه‌اند و سعی می‌کنند برخورد آزاد ولی در چهارچوب فرهنگ ملی ایران با فرزندان خود داشته باشند، نیز در مورد رفتار دختران جوان ایرانی در آمریکا از حساسیت افراطی والدین گله مند هستند. برای مثال یکی از همین دخترها می‌گوید با این که پدرش از سطح تحصیلی بالایی برخوردار و دارای فکری

پیدا کنند، یکی از همین جوانان ضمن ابراز علاقه به ایران و انتقاد از وضع تعدادی دیگر از جوانان ایرانی که هویت ایرانی خود را پنهان کرده‌اند می‌گوید: "من از والدین این جوانان گله می‌کنم، چون بسیاری از جوانان ایرانی در آمریکا از فرهنگ و سنت‌های فرهنگی ایرانی چندان اطلاعی ندارند. از جوان ایرانی در اینجا چه انتظار می‌توان داشت، آن هم در شرایطی که هیچ گونه حمایت فرهنگی در

خانواده یا جامعه ایرانی در آمریکا ندارد. جوانان ایرانی تبار آمریکایی چیزی از گذشته‌ی ایران به جز تاریخ ۲۰ سال گذشته با مسایل مربوط به آن نمی‌دانند. این جوانان تحت فشار محیط، سعی می‌کنند در حد ممکن خود را از فرهنگ ایران دور نشان دهند.

برخی از پژوهشگران ایرانی بر این باورند که ایرانیان مهاجر در آمریکا در پروسه‌ی برخورد فرهنگی و تطبیق با محیط جدید، نوعی فرهنگ از جانب تبعید ایجاد کرده‌اند و در همین حال در فرهنگ مسلط سرمایه داری نیز ادغام شده‌اند تا بتوانند ادامه‌ی حیات دهند. حمید نفیسی استاد دانشگاه "رایس" در این مورد معتقد است که مهاجرین موج دوم که در دهه ۱۹۸۰ از ایران و ممالک مسلمان به آمریکا آمده‌اند فرهنگ خاصی را به وجود آورده‌اند که فرهنگ تبعید نام دارد. این مهاجرین نوعی فرهنگ تبعیدی منقطع‌ای نیز به وجود آورده‌اند.

باز است و به راحتی مسایل خود را با او درمیان می‌گذارد، اما نسبت به روابط او بسیار نگران است. دختری دیگر نیز گله می‌کند که "والدینم می‌گویند به من اعتماد دارند ولی به محیط اجتماعی اینجا اعتماد ندارند" اما مشکلات جوانان ایرانی در آمریکا تنها به این گونه مسائل محدود نمی‌شود. بسیاری از جوانان ایرانی علاوه بر مواجهه با امر و نهی والدین و فشارهای روحی، در این محیط اجتماعی، با فشارهای دیگری نیز روبه‌رو می‌شوند. بسیاری از آنها برای این که ایرانی جلوه نکنند و یک خارجی به نظر برسند، سعی می‌کنند در حد ممکن چهره‌ی ایرانی خود را مخفی نگه‌دارند. آنها با پوشیدن لباس‌های عجیب، سعی می‌کنند تا خود را به جوانان آمریکایی شبیه سازند تا از خطر انتقاد و یا برخوردهای خشن آنان مصون بمانند.

برخی دیگر حتی به باندهای خاصی می‌پیوندند تا احساس تعلق به یک گروه غیر ایرانی